

Commercial Banking

Staat het Nederlandse vestigingsklimaat onder druk?

door **Albert Jan Swart**
Sectoreconoom Industrie, Transport & Logistiek

Inhoudsopgave

- Logistics Performance Index
- Energieprijzen, transportschaarste op het elektriciteitsnet
- De Nederlandse arbeidsmarkt
- Arbeidsproductiviteit
- IMD World Competitiveness ranking
- Industriepolitiek is terug
- Conclusie

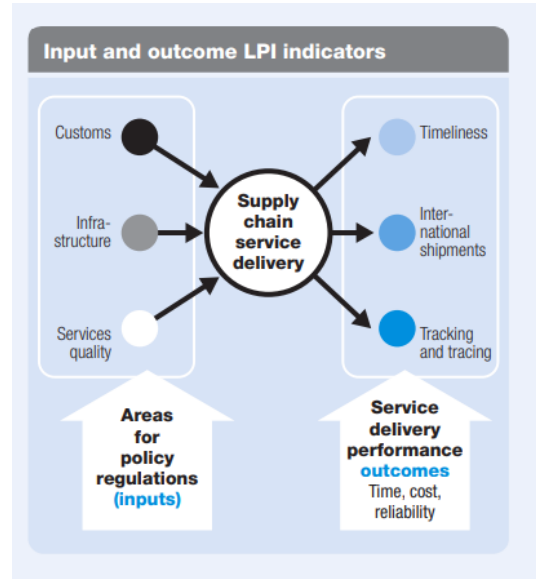
The World Bank: Logistics Performance Index (LPI)

The World Bank's Logistics Performance Index (LPI) analyzes countries through six components:

1. The efficiency of customs and border management clearance.
2. The quality of trade- and transport-related infrastructure.
3. The ease of arranging competitively priced international shipments.
4. The competence and quality of logistics services.
5. The ability to track and trace consignments.
6. The frequency with which shipments reach consignees within the scheduled or expected delivery time.

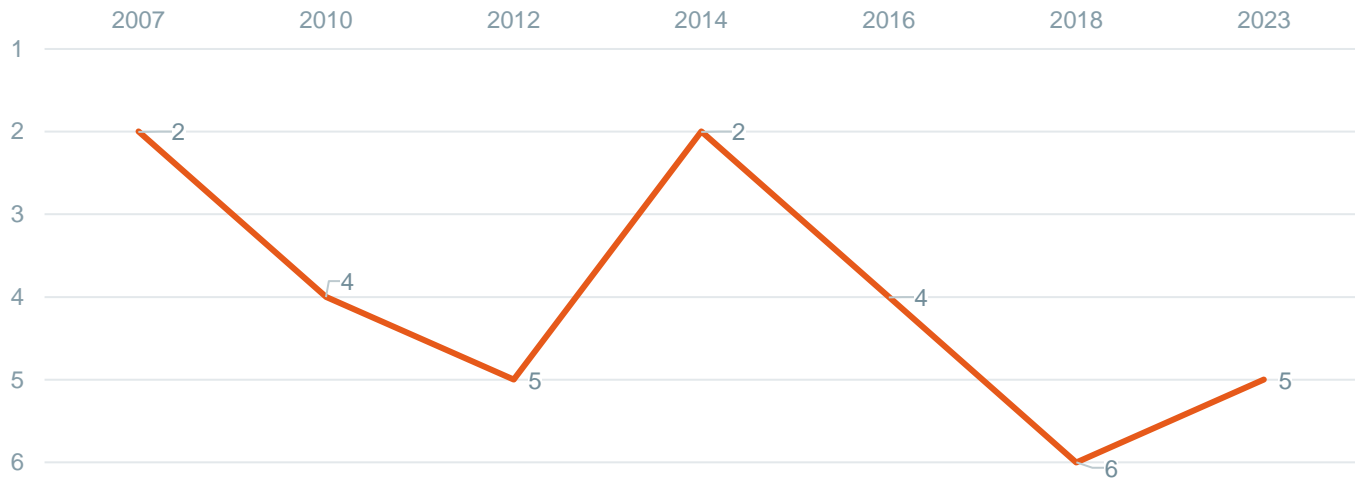
The indicators were chosen based on theoretical and empirical research and the practical experience of logistics professionals involved in international freight forwarding. The figure maps the six LPI indicators to two main categories:

- Areas for policy regulation, indicating main inputs to the supply chain: customs, infrastructure, and services (indicators 1, 2, and 4 above).
- Supply chain performance outcomes: cost, reliability, and time (indicators 3, 5, and 6 above).

Nederland in 2023 nummer 5 van de wereld

Positie Nederland op Logistics Performance Index

Nederland kan op alle aspecten net iets beter

APPENDIX

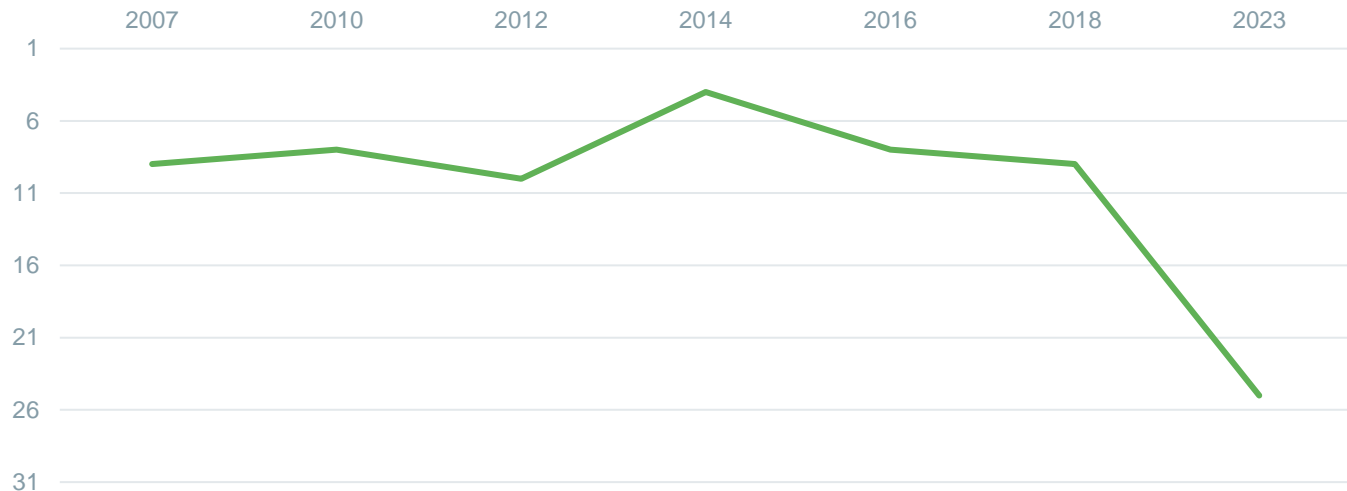
2023 LPI results

Economy	LPI				Customs		Infrastructure		International shipments		Logistics competence and equality		Timeliness		Tracking and tracing	
	Grouped rank	Score	Lower bound	Upper bound	Score	Grouped rank	Score	Grouped rank	Score	Grouped rank	Score	Grouped rank	Score	Grouped rank	Score	Grouped rank
Singapore	1	4.3	4.2	4.4	4.2	1	4.6	1	4.0	2	4.4	1	4.3	1	4.4	1
Finland	2	4.2	4.0	4.4	4.0	4	4.2	5	4.1	1	4.2	3	4.3	1	4.2	3
Denmark	3	4.1	4.0	4.2	4.1	2	4.1	9	3.6	14	4.1	9	4.1	10	4.3	2
Germany	3	4.1	4.0	4.2	3.9	7	4.3	3	3.7	8	4.2	3	4.1	10	4.2	3
Netherlands	3	4.1	4.0	4.2	3.9	7	4.2	5	3.7	8	4.2	3	4.0	17	4.2	3
Switzerland	3	4.1	4.0	4.2	4.1	2	4.4	2	3.6	14	4.3	2	4.2	4	4.2	3
Austria	7	4.0	3.8	4.2	3.7	14	3.9	16	3.8	4	4.0	11	4.3	1	4.2	3
Belgium	7	4.0	3.9	4.1	3.9	7	4.1	9	3.8	4	4.2	3	4.2	4	4.0	16
Canada	7	4.0	3.9	4.1	4.0	4	4.3	3	3.6	14	4.2	3	4.1	10	4.1	11
Hong Kong SAR, China	7	4.0	3.9	4.1	3.8	12	4.0	14	4.0	2	4.0	11	4.1	10	4.2	3

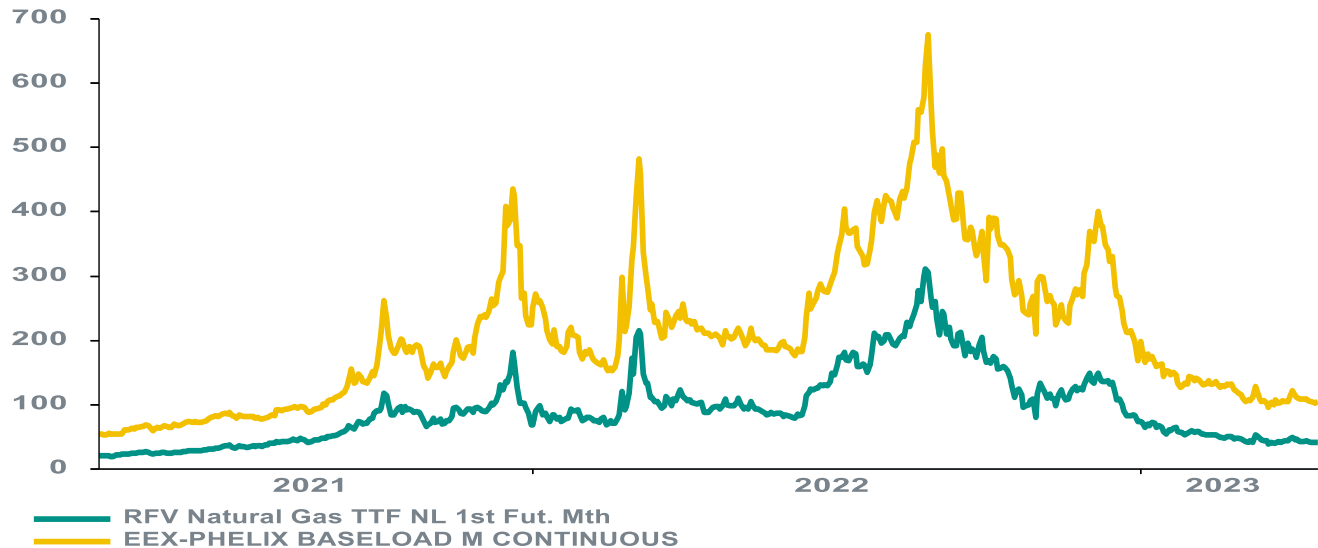

Niet elk land handhaaft positie in wereldtop

Positie land X op Logistics Performance Index

Gas- en elektriciteitsprijzen nog steeds op hoog niveau

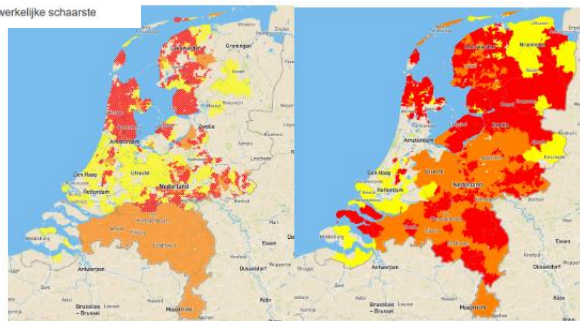

Bron: Refinitiv Datastream

Transportschaarste groeiend probleem

- Transportschaarste maakt nieuwbouw moeilijk, vooral voor industriële activiteiten.
- Soms kan er niet worden gebouwd door een gebrek aan netcapaciteit.
- Beperkingen aan zowel afname als teruglevering (zonnepanelen).
- Door personeelstekorten en lange procedures kan het wel tien jaar duren voor het probleem is opgelost.
- Het probleem kan groter worden door elektrificatie van bijvoorbeeld industriële processen

Fase 0	Geen schaarste
Fase 1	Dreigende schaarste
Fase 1A	Voorlopige schaarste; start congestiemanagementonderzoek
Fase 1B	Benutten extra capaciteit die congestiemanagement biedt
Fase 2	Daadwerkelijke schaarste

Figuur 1: Links; transportschaarste voor afname. Rechts; transportschaarste voor opwek (25-08-2022)

Smart Energy Hubs mogelijke oplossing

- Capaciteit van netaansluiting is gebaseerd op piekvraag.
- Mogelijk wordt niet alle capaciteit benut.
- Mogelijk verschillende piekmomenten gedurende de dag.
- Resterende capaciteit kan op bedrijventerreinen worden gedeeld met de burens, vooral waar gebruiksprofielen complementair zijn.
- Pieken kunnen ook worden afgevlakt met inzet van zonnepanelen, windmolens, batterijen, waterstof.

Meerwaarde	Acht pilots	Oost-Nederland
Vergroting inpassing grootschalig wind en zonPV	0,9 GW	2,5 GW
Bijbehorende productie elektriciteit per jaar	1,4 TWh	4,0 TWh
Vermeden investeringen onderstations	132 M€	330 M€
Vermeden CO ₂ -emissie per jaar	0,4 Mton	1,0 Mton

Arbeidsmarkt eurozone krap

VS: Totale vraag naar arbeid

niveau

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Participatiegraad VS en eurozone

%

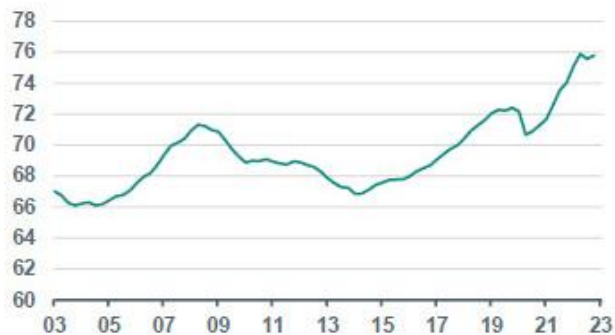

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Nederlandse arbeidsmarkt extreem krap

Nederland: Totale vraag naar arbeid

% van beroepsbevolking

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Nederland: Participatiegraad

% van actieve beroepsbevolking

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Nederlandse lonen stijgen hard

Nederland: Loonontwikkeling

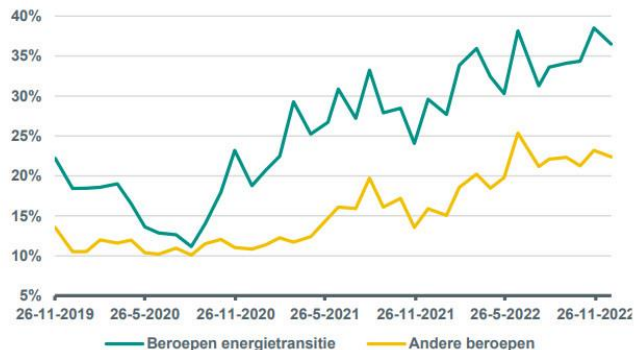
% j-o-j

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Personeel voor energietransitie moeilijk beschikbaar

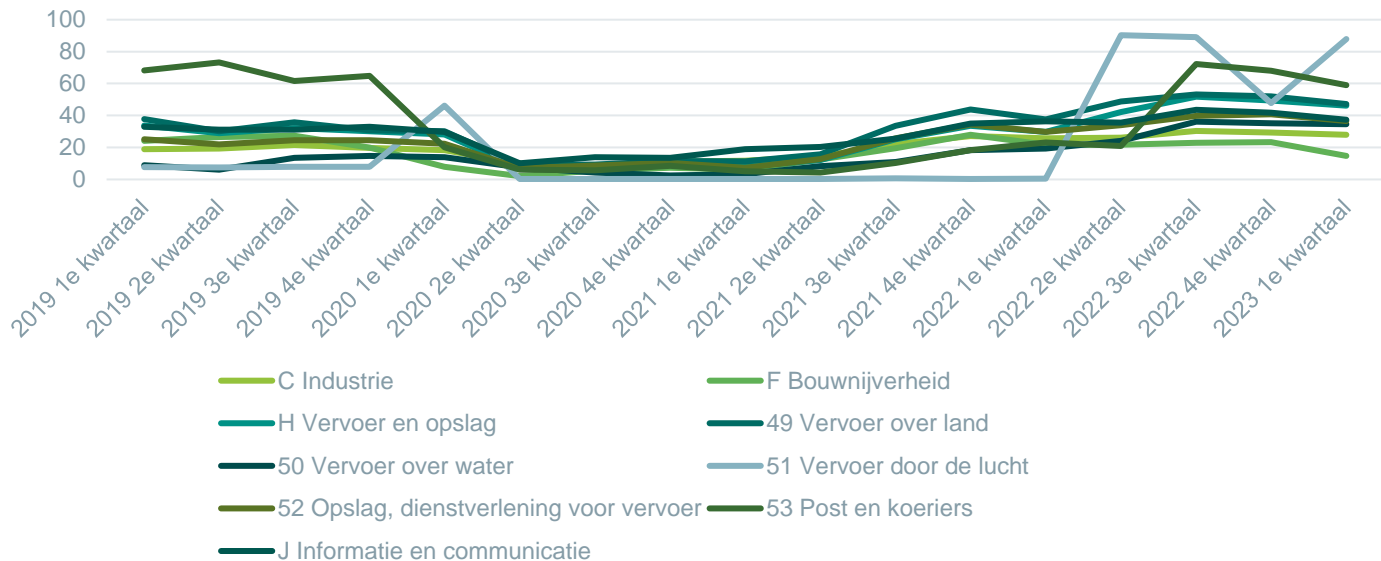
% onvervulbare vacatures voor personeel energietransitie

Bron: ABN AMRO Arbeidsmarktindicator

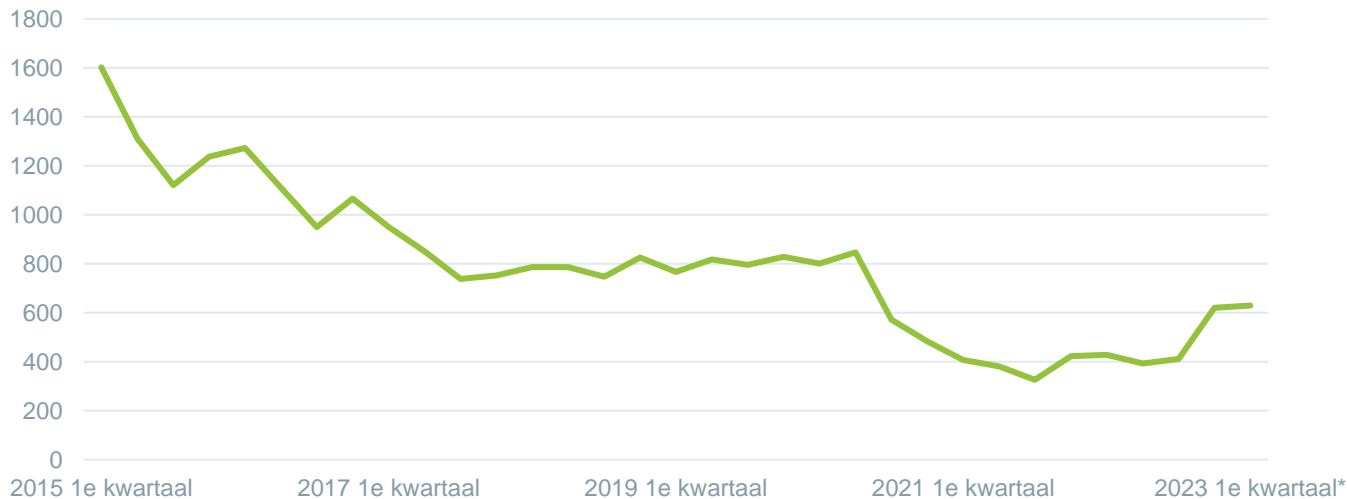
Tekort aan personeel in o.a. industrie, transport en logistiek

Percentage ondernemers dat tekort aan arbeidskrachten ervaart

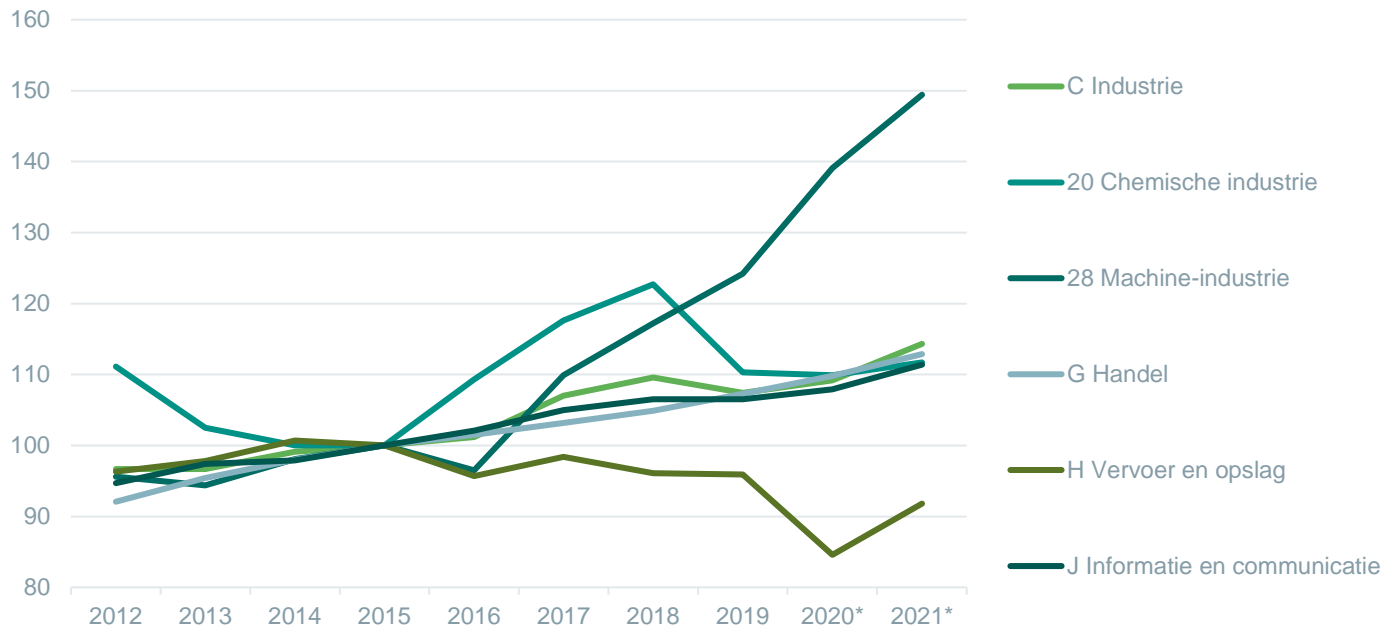

Aantal faillissementen nog steeds relatief laag

Aantal faillissementen, bedrijven en instellingen, per kwartaal

De arbeidsproductiviteit moet omhoog

IMD World Competitiveness ranking

2022	Country	2021	Ranking Change	
1	Denmark	3	+2	↑
2	Switzerland	1	-1	↓
3	Singapore	5	+2	↑
4	Sweden	2	-2	↓
5	Hong Kong SAR	7	+2	↑
6	Netherlands	4	-2	↓
7	Taiwan, China	8	+1	↑
8	Finland	11	+3	↑
9	Norway	6	-3	↓
10	USA	10	-	-

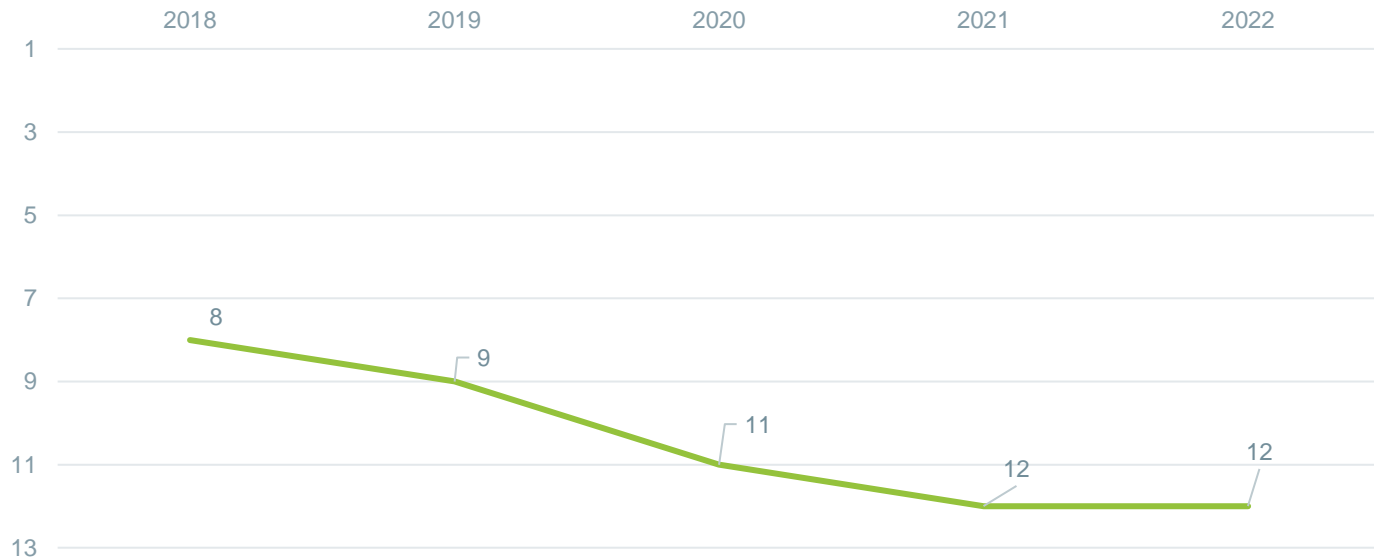
- Nederland in 2022 twee plaatsen gezakt t.o.v. 2021.
- Denemarken op nummer 1.
- Ook Singapore en Hong Kong in de lift.
- Nederland scoort hoog op infrastructure en business efficiency. Government efficiency verslechtert.
- Nederland scoorde laag op economic performance. Dit is vermoedelijk een tijdelijk effect veroorzaakt door corona.

<https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>

Beoordeling Nederlandse overheid gedaald

Netherlands, Government Efficiency

Industriepolitiek is terug (sinds 2015)

Mei 2015:
President Xi Jinping
en premier Li Keqiang
presenteren
'Made in China 2025'

April 2019:
Eurocommissaris
Margrethe Vestager
(Mededinging) wijst
voorstel van Duitse
minister Peter Altmaier
voor Europese
kampioenen af.

Juni 2015:
Donald Trump stelt zich
kandidaat voor
presidentsverkiezingen en
start campagne 'Make
America Great Again'

Maart 2020:
Europese
Commissie
presenteert
nieuwe industrie-
strategie die draait om
'strategische
autonomie'

Conclusie

- Het Nederlandse vestigingsklimaat is goed, maar staat wel onder druk.
- De infrastructuur is goed, de overheid kan beter.
- Hoge energieprijzen en transportschaarste op het elektriciteitsnet vormen een uitdaging.
- De arbeidsproductiviteit moet omhoog.